

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ
„СВЕТИ КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“
ЮРИДИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Веселин ВУЧКОВ,
член на научното жури в процедура за придобиване на образователната
и научна степен „доктор”, обявена в Юридическия факултет на СУ „Св.
Кл. Охридски“
по докторска програма „Наказателно-изпълнително право“;
професионалното направление 3.6 Право;
област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки;
съобразно Заповед № РД 38-308/29.06.2023 на Ректор на СУ
проф. д-р Анастас Герджиков

Рецензент: проф. Веселин Бориславов Вучков, доктор по право

Кандидат: Елена Василева Вичева

I. Кратки биографични данни за кандидата

Докторантът Елена Василева Вичева е магистър по право от Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“ (2005 г.). Има придобита и образователно-квалификационна степен „магистър по европейско право“ от университета „Юлий Максимилиан“ в гр. Вюрцбург, Германия (2007 г.).

Първоначално е работила в международна дирекция на българското министерство на правосъдието, а от 2012 г. до сега е съдебен помощник във Върховния касационен съд (наказателна колегия).

Дисертацията е разработена в задочна форма на обучение към Катедра „Наказателно-правни науки“ при Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Зачисляването е осъществено в началото на 2018 г., а научното ръководство е осъществявано от проф. д.ю.н. Георги Митов.

II. Обща характеристика и структура на дисертационния труд

Заглавието на дисертационния труд е: „Приспособяването на наказанието лишаване от свобода при предаване на лица, осъдени в държава-членка на Европейския съюз”.

Представеният труд е структуриран в *четири глави*, съдържа също *увод* и *заключение*, както и *списък на използваните източници*.

Общият обем на дисертационния труд е 290 страници.

Глава първа на дисертационния труд е озаглавена „Исторически и сравнително-правен преглед на правната уредба по признаване и изпълнение на съдебни актове за лишаване от свобода”. Този раздел включва *два параграфа* и множество *подпараграфи*.

Глава втора е посветена на правните инструменти на Съвета на Европа в областта на трансфера на осъдени лица и изпълнението на чуждестранни присъди и от своя страна съдържа *три параграфа* с множество *подпараграфи*.

Глава трета представя изпълнението на наказания лишаване от свобода в контекста на взаимното признаване на съдебни решения между държавите-членки на Европейския съюз; тук откриваме *пет параграфа* и няколко *подпараграфи*.

Глава четвърта анализира българския закон, въвеждащ Рамково решение 2008/909 в националното ни законодателство посредством съответен законов нормативен акт. Тук са налице *три параграфа* и множество *подпараграфи*.

III. Актуалност и значимост

Актуалността и *значимостта* на представения за защита дисертационен труд са извън съмнение. Това е преценено внимателно още при зачисляването в докторантура.

Мобилността на гражданите има за неизбежна последица и мобилност на престъпността. Интеграционните процеси в Европа, които обхванаха и страните от Източна Европа след 1989 г., породиха и феномена „трансгранична престъпност“ или поне уголемиха неговите мащаби неколkokратно. Присъединяването на демократична България към Съвета на Европа и към Европейския съюз са онези хронологични рамки, които са отразени в разработената дисертация. Намирам, че дисертацията е разработена в точния момент от развитието на българското законодателство в контекста на тези интеграционни процеси и се откроява със своето полезно значение за нормотворчеството и за съдебната практика.

IV. Основни приноси (научни и научно-приложни) и резултати: характеристика и оценка

В съдържанието на дисертационния труд могат да бъдат открити следните по-съществени научни приноси:

Първо, авторът на дисертацията Елена Вичева прави подробен преглед на историческото развитие на международното правно

сътрудничество в наказателното правоприлагане в български условия от периода след Освобождението през 1878 г. до края на 70-те години на ХХ век. Държа да отбележа, че става дума за разнообразни исторически периоди, включително и периоди на интензивни военни действия – това се отразява и на сложността на правната обстановка в международен план. Авторът на дисертацията е успял в този нееднозначен контекст да открие тенденциите в развитието на института – предмет на дисертационния труд. Това е направено прецизно, задълбочено, интелигентно. Открити са и са представени съответни научни публикации по темата, открити са периодите след 1934 г., както и след приемането на нови законови нормативни актове в наказателно-правната област през 1952 г., 1968 г., 1974 г. Изложението е поставено и в контекст на договорите за оказване на взаимна правна помощ след Втората световна война. Отново ще подчертая съществения приносен момент: на мен (поне) не ми е известно да е публикувано подобно научно съчинение, представящо тази сложна материя в нейния исторически контекст: става дума за сложни исторически периоди и подпериоди, особено от гледна точка на българското историческо развитие в по-ново време.

Второ, най-същественият принос е свързан с онази част от дисертацията, която е посветена на Конвенцията за трансфер на осъдени лица от 1983 г. и Допълнителния протокол към нея. Тази конвенция е приета от Съвета на Европа, но страни по нея са и държави, които не членуват в Съвета на Европа. Докторантът представя подробно основните начала на конвенцията, основните характеристики на трансфера по смисъла на тази конвенция, условията за трансфер, процедурата за екзекватура, последствията от трансфер, отношението към екстрадицията. Разгледани са всички възможни хипотези, съобразени са законови правила и конкретна съдебна практика. Авторът на дисертацията е успял да разположи изложението през призмата на отменения Наказателно-процесуален кодекс (1974 г.), по време на действие на който Република България се присъединява към Конвенцията (КТОД). А след това представя до най-дребни детайли и актуалната правна уредба, съдържаща се в новия Наказателно-процесуален кодекс от 2005 г. Много подробно са представени съдебни решения от българската съдебна практика – някои от тях са коментирани от авторката в критичен аспект. Съобразена е, разбира се, и тълкувателната съдебна практика. *Изложението и тук е пълноценно, демонстрира се авторова позиция и способност за критично мислене, интензивното ползване на тълкувателна и конкретна съдебна практика има за последица несъмнен приложен принос на тази част от дисертацията.* Посочените изводи несъмнено мога да адресирам и към следващите части на изложението, а именно: изпълнението на наказанието лишаване от свобода в контекста на взаимното признаване

на съдебни решения между държавите, които членуват в Европейския съюз, по Рамково решение 2008/909/ПВР. Добавям и съответния български закон, въвеждащ това Рамково решение – на него е посветена Глава четвърта от дисертацията. Тук още по-интензивно е обърнато внимание на съдебната практика, формирана през последните години от компетентните съдилища.

Оценявам положително петте предложения *de lege ferenda*, съдържащи се в заключението на дисертационния труд.

На основата на гореизложеното смятам, че *авторът на дисертационния труд притежава задълбочени теоретични знания по специалността и категорична способност за самостоятелно научно изследване; трудът съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката.*

V. Оценка на публикации и авторство

Авторът представя *четири публикации* по темата на дисертацията. Приемам и четирите публикации. Публикациите доказват изследователските способности на докторанта, допринасят за постигане целите на дисертацията и са лично дело на автора. Нямам информация за цитирането им от други автори. Публикувани са в авторитетни научни издания.

Авторефератът, с обем от 33 стр., отразява изчерпателно и достоверно структурата и съдържанието на дисертацията.

VI. Литературна осведоменост и компетентност

В текста на дисертационния труд *источниците* от библиографския списък са цитирани уместно и коректно.

Цитирани са 31 библиографски единици на кирилица и 40 библиографски единици на латиница. Ползвани са и Интернет-ресурси, както и определено количество справочна литература.

VII. Критични бележки и препоръки

Нямам специални бележки и препоръки.

VIII. Заключение

Изхождайки от положителната оценка за представения дисертационен труд, съобразявайки и сериозния професионален и експертен опит на кандидата, с убеденост формулирам своята *положителна оценка* и препоръка към Научното жури да гласува за

присъждането на кандидата на образователната и научна степен „доктор”.

02 август 2023 г.
гр. София

Член на журито:
/проф. д-р В. Вучков/